

Pamiatkový výskum kúrie v Grinave a jeho výsledky

Dokončenie z minulého čísla

K istým zvláštnym prvkom patrí tzv. panelácia fasád. S jednoduchou paneláciou sa stretávame na kúriach už z obdobia okolo polovice 14. storočia a v ranom období renesancie. Stavebné úpravy na skúmanom objekte a v ich rámci pravdepodobná strana slohových prvkov sú však dôvodom na istú opatnosť. Sme toho názoru, že v objekte a spríevodnom exteriéri by bolo vhodné realizovať v budúcnosti archeologický výskum, ktorý má možnosť zodpovedať niektoré otázky s pomocou očakávaných nálezov v kultúrnych vrstvách a prípadne definitívne zodpovedať otázky spojené so vznikom tohto vskutku starobylého objektu.

K posledným ako-tak koncepciým úpravám patrí obdobie prelomu 19. a 20. storočia. Pred dvorovú fasádu bočného krídla je prístavaná veža formálne sa hlásiaca k odkazu romantizmu – neogotiky a to tvarmi odvodenými od windsorskej novogotiky. Nová dispozícia v podobe nepravidelného dvojtraktu vzniká v bočnom krídle v oboch podlažiach. Mení sa tiež dispozícia pôvodne prvých dvoch miestností prízemia hlavného krídla. Tieto úpravy majú zrejmy súvis s delením priestoru na obytné účely pre pracovníkov majera patriaceho k peziinskému panstvu. V roku 1950 vzniklo v Grinave jednotné roľnícke družstvo, do užívania ktorého sa dostal aj tento historický objekt. Táto kapitola pre objekt nebola šťastnou. V tomto období vymenili stropy medzi prvým a druhým nadzemným podlažím hlavného krídla.

Hlavné krídlo grinavskej kúrie.

Snímka: archív MM

V severnej časti, do pôvodne obytnej a reprezentatívnej miestnosti ústilo novoutvorené schodisko, sprístupňujúce (podľa ústnych svedectiev pamätníkov) liaheň kačíc. Ak budeme hľadať väzbu k pôvodne reprezentatívnejmu charakteru miestnosti šľachtického domu, tak vari iba v ušľachtilom mäsku tohto milého operenca. Týmto chceme naznačiť úpadok materiálový, architektonický, funkčný ako aj začiatok statických porúch vedúcich k zániku časti strechy a krovu.

Čo povedať na záver? Výskumom sa nám podarilo definovať objekt, ktorý typologicky nadväzuje na kúrie goticko-renesančné, so stavebným objemom uzatvoreným v pôdoryse písmena „L“, charakteristický mohutnými kamennými murivami, so zachovanými ranorenesančnými oknami, ktoré dopĺňali

menšie okná obslužných priestorov ako aj klenbami vlastnými pre striedanie doby stredoveku a novoveku. Objekt v Grinave predstavuje skôr prechodný typ medzi neskorogotickým hrádkom – tvrdzou a renesančnými kúriami, z ktorého sa neskôr vyvinul kaštieľ ako samostatný typ šľachtického rodového a hospodárskeho sídla. Zvláštnosťou je pridaná hospodárska funkcia mlyna (neskôr aj pivovaru), ktorá z objektu tvorí unikátny komplex, ktorý sa (podľa našich vedomostí) v rovnakej typológii nezachoval v blízkom regióne. Zrejme v dôsledku hospodársko-spoločenského rozmachu obce na prelome stredoveku a novoveku vybudovali objekt mimo samotnej obce, na blízkom potoku, ktorý umožňoval utvoriť mlyn ako autentickú súčasť objektu.

Architektúra nadväzuje na tra-

dičné stavebné princípy a pre región charakteristické stavebné materiály – tvrdý lomový kameň, riečny (potočný) piesok, vápno. Konštrukčne a typovo je zaujímavé doloženie spevnenia (vystuženia) obvodových múrov vloženými drevenými trámami a uchytenie vnútorných deliacich priečok s obvodovými múrmi kovovými ťahadlami vloženými do murív. Reprezentatívnu úroveň historického objektu v jeho obytnej časti dokumentujú aj okná palácového typu, ktoré v proporciách a kvantite z hľadiska počtu v jednotlivých miestnostiach dosahuje architektonicko-kultúru úroveň talianskeho quattrocenta. Zachovaný priestor a široký ohniskový otvor ústiaci do komínového telesa, ako doklad barokovej úpravy domu, si aj napriek sekundárnemu narušeniu pôvodnej situácie udržal originálne hodnoty, ktoré v danom stupni zachovanosti sú skôr výnimkou.

Objekt v Grinave si napriek rozsiahlym úpravám realizovaných v priebehu 18. až 20. storočia doposiaľ zachoval základný hmotový a priestorový výraz priznaný mu v období svojho vzniku. V kontexte obytných objektov strednej šľachty, s prevažne reprezentatívnou funkciou sprevádzanou tiež plnením hospodárskych funkcií, predstavuje skúmaný objekt originálnu architektonicko-estetickú kvalitu s výraznou historickou a spoločenskou hodnotou.

Marian Havlík,
Elena Sabadošová

MESTO PEZINOK

vyhlasuje VÝBEROVÉ KONANIA na prenájom

nebytových priestorov (ako celku) nachádzajúcich sa:

– na **Cajlanskej ulici č. 103 v Pezinku**, súpisné číslo 1820, na parc. č. 1171, podľa LV č. 4234 v k.ú. Pezínok, a to konkrétne: **miestnosti s celkovou výmerou 41,60 m²**;

– na **Cajlanskej ulici č. 63 v Pezinku**, súpisné číslo 1801, na parc. č. 1128, podľa LV č. 4234 v k.ú. Pezínok, a to konkrétne: **miestnosť (predajňa) s podlahovou plochou 42,18 m²**;

(Na základe požiadaviek občanov z lokality v okolí Cajlanskej ulice, uprednostníme obchod s potravinami, poprípade s rozšírením sortimentu o drobný tovar, drogeriu).

– v **polyfunkčnej budove na ulici M. R. Štefánika č. 10 v Pezinku**, súpisné číslo 24, na parc. č.

4941/1 – zastavané plochy a nádvoria podľa LV č. 5167 v k.ú. Pezínok, a to konkrétne:

a) **miestnosť č. 101 na 1. poschodí s výmerou 31,30 m²**

b) **miestnosť č. 105 na 1. poschodí s výmerou 45,10 m²**

Minimálna výška nájomného je 2500 Sk/m²/rok.

Podmienky:

1. Podanie písomnej žiadosti, ktorá musí obsahovať:

– účel nájmu;

– ponúknuté nájomné uvedené formou sadzby „Sk/m²/rok“ v ktorom nie sú zahrnuté prevádzkové náklady;

– doklad o spôsobilosti uchádzača na prezentované aktivity.

2. Ohliadka prenajímaných priestorov je možná po vzájomnej dohode s povereným zástupcom prenajímateľa, ktorým je:

Cajlanská 103 – Ing. Ivan Dubek, č. tel. 033/6901 170

Cajlanská 63 – Ing. Ivan Dubek, č. tel. 033/6901 170

M. R. Štefánika 10 – Kvetoslava Slovákova, č. tel. 033/641 2845.

3. Svoju žiadosť doručí záujemca na adresu: Mestský úrad, Radničné nám. č.7, 902 14 Pezínok, alebo osobne do podateľne Mestského úradu v Pezinku (prízemie) v uzavretej obálke, na ktorej bude uvedené meno, priezvisko a adresa uchádzača (resp. názov a adresa právnickej osoby), a výrazné označenie heslom „**VK M.R.Štefánika č.103**“ alebo „**VK Cajlanská č. 63**“ alebo „**M. R. Štefánika 10 – nebytový priestor č. ...**“.

4. Lehota na podávanie žiadostí končí dňa **9. 3. 2007 o 11.00 hod.**

5. Vyhlasovateľ si vyhradzuje právo odmietnuť všetky predložené návrhy a zrušiť výberové konanie.

6. Výsledok vyhlasovateľ písomne oznámi všetkým uchádzačom, ktorí predložili žiadosti.

7. Prípadnú zmenu podmienok zverejní organizátor rovnakým

spôsobom ako jeho vyhlásenie a písomne o tom oboznámi aj uchádzačov, ktorí do toho času podali žiadosť.

8. Účastníci súťaže majú možnosť obrátiť sa vo veci:

– vykonania obhliadky nebytových priestorov na ul. M. R. Štefánika 10 na Kvetoslavu Slovákova (za správcu budovy, č. t. 033/641 2845, obhliadky sa budú uskutočňovať po vzájomnej dohode;

– vykonania obhliadky nebytových priestorov na Cajlanskej 63 a 103 na Ing. Ivana Dubeka, č. t. 033/6901 170, obhliadky sa budú uskutočňovať po vzájomnej dohode;

– organizačných na Mgr. Renátu Gottschallovú, ved. práv. odd., organizátor súťaže, č. t. 033/6901 121, e-mail: gottschallova.renata@msupezinok.sk (**všetky tri výberové konania**).

Mgr. Oliver Solga
primátor Mesta Pezínok